

Automutilarea: formă de protest sau manipulare?

Potrivit Departamentului Instituției Penitenciare, în cele 17 instituții penitenciare din țară, în anul 2011, s-au înregistrat circa 500 cazuri de automutilări în rândul deținuților. Unii dintre ei spun că recurg la astfel de acțiuni, în semn de protest față felul cum sunt tratați de ceilalți. Psihologii afirmă că aceste tentative de suicid au un caracter de a manipula angajații instituțiilor penitenciare.

Veaceslav a fost 19 ani din viață în detenție, acum fiind la Penitenciarul nr.13 din Chișinău. În decursul acestor ani el s-a automutilat de mai multe ori, având chiar și o tentativă de suicid. Inițial își ispășea pedeapsa la penitenciarul din orașul Bender. Acolo, spune el, condițiile de detenție erau inumane, iar atitudinea gardienilor față de deținuți era una insuportabilă. „Când ispășeam pedeapsa în închisoarea din Bender m-am automutilat pentru prima dată, deoarece găsisem viermi în mâncare. Le-am zis gardienilor, dar nimeni nu mă lua în seamă. Ca să fiu auzit, am recurs la astfel de gesturi. Alteori, dacă vedeam că angajații penitenciarului nu țineau coont de cererile mele, atunci iarăși mă automutilam”, spune bărbatul.

Veaceslav povestește că astfel de acțiuni a săvârșit și la penitenciarul nr.4 din Cricova și la penitenciarul nr.16 Pruncul, motivele fiind diferite.

Adrian Ionașcu, psiholog în cadrul penitenciarului nr. 13 din Chișinău, confirmă că Veaceslav a avut mai multe tentative de automutilări și una de suicid. Psihologul mai spune că spre astfel de acțiuni sunt cel mai des predispuși deținuții care anterior au fost judecați.

Judecat de trei ori a fost și Vasile Petrov care acum își ispășește pedeapsa la Penitenciarul nr.15 din Cricova. El s-a automutilat de patru ori. Bărbatul spune că recurgea la astfel de fapte din motive diferite. „O dată m-am enervat pentru că îmi jucau la nervi lucrătorii penitenciarului. Nu aveam altă modalitate ca să-i liniștesc”, povestește Vasile.

Deținutul Vasile Petrov a recurs în repetate rânduri la automutilare

Automutilarea semn de boală psihică sau disperare?

Adrian Ionașcu spune că majoritatea persoanelor deținute care recurg la astfel de acțiuni extreme o fac nu din disperare, dar pentru

Cei care sunt predispuși la automutilare sunt la evidența psihiatrului din cadrul penitenciarului.

a obține anumite beneficii. Cei care sunt predispuși la automutilare sunt la evidența psihiatrului din cadrul penitenciarului.

Ana Turuta, asistentă socială în cadrul penitenciarului nr.13 din Chișinău, afirmă că în acest izolator sunt mai multe cazuri de automutilări, spre deosebire de celelalte instituții penitenciare din țară. Cauza este că aici sunt deținute persoanele care încă se află sub urmărire penală iar instanțele de judecată încă nu au pronunțat vreo sentință. „Multe persoane se automutilează fiindcă nu sunt de acord cu hotărârea pronunțată de judecători, alții însă nu au răbdare până când instanța va lua o decizie

în cazul lor, deoarece urmărirea penală durează ani la rând”, remarcă asistenta socială.

Constatin Bărcă, șeful Serviciului Medical din cadrul Penitenciarului nr.15 din Cricova, afirmă că în 2011 în cadrul acestei instituții au fost săvârșite 16 acțiuni de automutilare, majoritatea având scopul de a manipula administrația penitenciarului. Medicul confirmă că aceste persoane sunt incluse în grupa de risc. „Psihologul îi monitorizează permanent pe acești deținuți. Dacă starea lor se menține aceeași sau se agravează atunci ei sunt consultați de medicul psihiatru din penitenciar”, spune Constantin Bărcă.

Automutilarea încalcă Articolul 3 al CEDO

Arcadie Astrahan, consultant pentru drepturile omului și sănătatea al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în cadrul Ministerului Sănătății, menționează că persoanele care se automutilază și nu mai sunt responsabile de acțiunile lor, sunt examinate de o comisie de medici psihiatri. Dacă în timp starea lor psihică rămâne a fi critică, ei sunt supuși unui tratament în secții speciale pentru deținuți la spitalului de psihiatrie.

Expertul mai menționează că dacă s-a demonstrat că victima a recurs la acțiuni de automutilare din cauza condițiilor de detenție, atunci acest caz poate cădea sub incidența art.3 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, care prevede Interzicerea torturii și a altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante. Arcadie Astrahan specifică, însă, că este foarte greu de demonstrat în instanța de judecată că automutilarea a fost înfăptuită din cauza condițiilor de detenție, deoarece victima necesită mai multe investigații psihiatrice.

Vitalie Zamă, avocat la asociația „Juriștii pentru drepturile omului”, menționează că tratamentul degradant le provoacă victimelor sentimente de frică și inferioritate, capabile să le înjosească, astfel determinându-le în final să comită fapte împotriva voinței sau a conștiinței sale. „Totuși într-un caz de automutilare în timpul detenției, trebuie să fie analizate minuțios cauzele/circumstanțele care au determinat persoana să recurgă la un asemenea comportament. În special se vor investiga condițiile de detenție sau eventualele rele tratamente din partea angajaților statului. Cauzele/circumstanțele, în anumite situații, ar putea determina încălcarea art. 3 al Convenției”, spune avocatul. Vitalie Zamă afirmă însă că nu orice tratament, din partea agenților statului, poliție sau gardieni, se egalează tratamentelor rele și/sau degradante.

Lilia ZAHARIA

DICTIONAR JURIDIC

Violarea Convenției - orice persoană care consideră că i-a fost încălcat un drept garantat de Convenția Europeană pentru Drepturile omului poate depune o cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În urma examinării cererii în cauză, Curtea poate constata violarea Convenției, asta însemnând și încălcarea de către Guvernul respondent a drepturilor și/sau libertăților garantate de Convenție.

Radiere de pe rol - acest proces este prevăzut în art. 37 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului. În orice etapă a procedurii, Curtea poate decide radierea de pe rol a unei cereri, atunci, când luând în considerare anumite circumstanțe, permit să se conchidă că reclamantul nu dorește să o mai mențină; litigiul a fost

soluționat; din orice alt motiv constat de Curte, continuarea examinării cererii nu se mai justifică. Totuși, Curtea continuă examinarea cererii dacă respectarea drepturilor omului garantate de Convenție și de protocoalele sale o impune. Curtea poate decide reinscrierea pe rol a unei cereri atunci când consideră că împrejurările justifică acest lucru.

Exces de forță- având în vedere jurisprudența CEDO, de regulă, termenul respectiv e utilizat pentru a evalua gradul de utilizare a forței în privința ingerinței în dreptul la viața umană. În principiu, utilizarea forței poate fi justificată doar când alte mijloace nu sunt disponibile pentru a evita pericolul pentru viața umană.

Rubrică susținută
de avocatul Vitalie Zamă

Ce riscă conducătorul unei întreprinderi dacă efectuează reparații în oficiu, în timp ce angajații se află la serviciu? Pe lângă murdărie, ei trebuie să suporte mirosul de vopsea care dăunează sănătății angajaților.

Ion Chele,
or. Chișinău

Angajatul care face reparații în încăperile în care se află angajații, în acest mod supunându-i riscului de a se îmbolnăvi, nu va putea fi sancționat numai dacă angajații, dreptul cărora se încalcă, nu vor sesiza organele competente. Pedeapsa pentru astfel de încălcări constă în aplicarea unei amenzi pentru încălcarea normelor de securitate și igienă. Amenda poate fi în baza articolelor - 55 din Codul Contravențional „Încălcarea legislației privind protecția muncii” - de la 800 lei până la 2400 lei, și/sau art. 80 din Codul Contravențional „Încălcarea regulilor și a normelor de sanitar-igienice și sanitar-antiepideice” - de la 100 lei până la 5000 lei.

Ce pedeapsă poate fi aplicată unui funcționar public care a fost complice la falsificarea unui testament, mai ales că expertiza grafologică a demonstrat că funcționarul a falsificat actul?

Zinaida Moroz,
satul Rădenii Vechi, raionul Ungheni

Pedeapsa pentru falsificarea documentelor de către un funcționar public diferă de la caz la caz, precum și de circumstanțele în care s-a comis falsul. Pedeapsa finală este stabilită de judecător și, poate fi de la o amendă între 4000 lei - 20.000 lei, sau cu muncă în folosul comunității de la 150 ore până la 240 ore. Totodată, funcționarul poate fi privat de libertate până la 6 ani, inclusiv cu interdicția de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 2 la 5 ani.

De ce trebuie să plătim impozitul funciar, dacă pământul a fost dat în arendă și s-a icheat un contract în acest sens?

Ecaterina Crucovici,
satul Mihuleni, raionul Șoldănești

Impozitul funciar este o obligație prevăzută de lege, care trebuie respectată. Faptul că pământul a fost arendat acest lucru nu-l scutește pe proprietar de la plata tuturor taxelor și impozitelor.

LINIA VERDE

Pentru a semnala cazuri de tortură sau tratamente inumane, rudele sau prietenii deținuților pot suna la telefoanele de încredere ale Departamentului Instituțiilor Penitenciare din Republica Moldova:

☎ **63-69-68**

sau

☎ **52-80-75**

Apelurile sunt primite zilnic, 24 de ore din 24, cazurile fiind înregistrate într-un registru și propuse spre examinare și soluționare organelor abilitate.